

Boodschap van de Heilige Vader paus Franciscus ter gelegenheid van de 37^e Wereldjongerendagen, 2023

“Maria stond op en ging met spoed” (Lc1,39)

Dierbare jongeren!

Het thema van de Wereldjongerendagen in Panama was: *“Ik ben de dienaar van de Heer, mij geschiede naar uw woord”* (Lc.1,38). Na dat evenement hebben we onze reis hervat naar een nieuwe bestemming - Lissabon 2023 - met harten in vuur en vlam van Gods dringende oproep om op te staan. In 2020 overdachten we de woorden van Jezus: *“Jongeman, Ik zeg je: sta op!”* (Lc 7:14). En ook vorig jaar werden we geïnspireerd door de apostel Paulus, tot wie de opgestane Heer zei: *“Maar richt u op en sta op uw voeten. Daartoe ben Ik u verschenen, om u aan te stellen tot dienaar en tot getuige van het feit, dat ge Mij gezien hebt en dat Ik u nog verschijnen zal”* (Hand. 26:16). Op de route die we nog hebben af te leggen voor onze aankomst in Lissabon, vinden we de Maagd van Nazareth aan onze zijde die, onmiddellijk na de Aankondiging van de engel, *“opstond en vertrok met spoed”* (Lc 1:39). Gemeenschappelijk in deze drie thema's zijn het woorden: ‘sta op!’. Woorden die ons – laten we dat niet vergeten – er ook toe oproepen om op te staan uit onze sluimering, om wakker te worden voor het leven om ons heen.

In deze onzekere tijden, waarin de familie der mensheid wordt geteisterd door de tragedie van oorlog, na al op de proef te zijn gesteld door het trauma van de pandemie, toont Maria in het bijzonder aan jullie, de jongeren – zoals zijzelf ook was - het pad van nabijheid en ontmoeting. Ik hoop en geloof stellig dat de ervaring, die velen van jullie in augustus 2023 zullen hebben in Lissabon, een nieuw begin zullen markeren, voor jullie, de jongeren en – met jullie – voor de gehele mensheid.

Maria stond op

Na de Aankondiging had Maria op zichzelf kunnen focussen en op haar zorgen en angsten over zichzelf en haar nieuwe situatie. Maar zij vertrouwde zichzelf daarentegen geheel toe aan God. Haar gedachten gingen uit naar Elizabeth. Zij stond op en trad het licht binnen, waar leven is en beweging. Ook al had de verbijsterende boodschap van de engel een aardverschuiving teweeggebracht in haar plannen, toch bleef de jonge Maria niet verlamd achter. Want in haar binnenste leefde Jezus, de macht van wederopstanding en van nieuw leven. In haar binnenste droeg Maria het Lam dat was geslacht en toch leeft. Zij stond op en ging erop uit, met de zekerheid dat Het plan van God het beste plan was voor haar leven. Maria werd tot een tempel van God, een beeld van de pelgrimerende Kerk. Een Kerk die voorgaat in het tot dienst staan, een Kerk ook die de blijde boodschap tot eenieder brengt!

Om de aanwezigheid van de opgestane Christus in ons eigen leven te ervaren, om Hem ‘in levenden lijve’ te ontmoeten; dat is de grootste spirituele vreugde, een explosie van licht die niemand onberoerd laat. Maria gaat er onmiddellijk op uit, verlangend om het blijde nieuws naar anderen te brengen. Om getuigenis af te leggen van de vreugde en van die ontmoeting. Dit ook veroorzaakte de haast van de eerste discipelen na de wederopstanding van Jezus:

“Terstond gingen zij weg van het graf, met vrees en grote vreugde, en haastten zich het nieuws aan zijn leerlingen over te brengen” (Mt. 28:8).

In de vertellingen over de wederopstanding komen we regelmatig twee woorden tegen: ‘ontwaken’ en ‘opstaan’. Met deze woorden zet de Heer ons ertoe aan om naar het licht toe te gaan, om ons door Hem te laten leiden, over de drempels van al onze gesloten deuren heen. *“Dit beeld heeft grote betekenis voor de Kerk. Ook wij, als discipelen van de Heer en als Christelijke gemeenschap, worden opgeroepen om snel op te staan, om binnen te treden in het mysterie van de wederopstanding en ons te laten leiden door de Heer langs de paden die hij ons wenst te wijzen.”* (homilie tijdens het Hoogfeest van Petrus en Paulus, 29 juni 2022).

De Moeder van de Heer is een model voor jonge mensen in beweging, die weigeren om slechts in zelfbeschouwing voor een spiegel te staan, of om gevangen te raken in het ‘net’. De focus van Maria is altijd naar buiten toe gericht. Zij is de Vrouwe van Pasen, een permanente staat van exodus, vanuit zichzelf optrekkende naar die grote Andere die God is – en naar anderen, haar broeders en zusters, in het bijzonder zij die in de grootste nood verkeren, zoals ook haar nicht Elizabeth.

...En ging met spoed

De heilige Ambrosius van Milaan schrijft in zijn commentaar op het Lucas-evangelie dat Maria haastig naar de heuvels trok, *“omdat zij zich verheugde in de Boodschap en ernaar streefde om anderen te dienen met het enthousiasme dat voortkwam uit die vreugde. Zo vol van God, waar anders had zij kunnen gaan dan naar het hogere? De genade van de Heilige Geest duldt geen aarzeling”*. Maria’s haast is dan ook een teken van haar verlangen om te dienen, om de vreugde te verkondigen, om zonder aarzeling te antwoorden op de genade van de Heilige Geest.

Maria was gemotiveerd door de behoeften van haar oudere nicht. Zij was niet terughoudend, of bleef onverschillig. Zij dacht meer aan anderen, dan aan zichzelf. En dat gaf haar enthousiasme en richting aan haar leven. Ieder van jullie kan zich afvragen: *“Hoe moet ik reageren op de noden die ik om mij heen zie? Bedenk ik direct uitvluchten om maar niet betrokken te raken? En toon ik interesse en bereidheid om te helpen?”* Zeker, je kan niet alle problemen in de wereld oplossen. Maar je kan beginnen met aandacht voor de problemen van diegenen die dicht bij je staan, met de noden van je eigen gemeenschap. Iemand zei eens tegen Moeder Theresa: *“Wat u doet is slechts als een druppel in de oceaan”*. Maar zij antwoordde: *“Maar als ik ook dat niet zou doen, zou de oceaan die ene druppel missen”*.

Wanneer we geconfronteerd worden met concrete en urgente noden, moeten we zonder aarzeling handelen. Hoeveel mensen in onze wereld kijken uit naar een bezoek van iemand die is begaan met hen! Hoeveel ouderen, hoeveel zieken, hoeveel gevangenen en vluchtelingen hebben een blik van medeleven nodig, een broeder of zuster die de muren der onverschilligheid bedwingt en hen een bezoek komt brengen!

Welke soort van ‘haast’ hebben jullie, dierbare jongeren? Wat zal jullie leiden tot een gevoel van urgentie om zich op te richten en te gáán, eer je eindigt in stilstand? Vele mensen – in de nasleep van pandemie, oorlog, gedwongen migratie, armoede, geweld en klimaatrampen – vragen zich af: waarom overkomt mij dit? Waarom ik? En waarom nu? Maar de werkelijke vraag in het leven is: *voor wie leef ik?* (Christus Vivit, 286).

De haast van een jonge vrouw uit Nazareth is de haast van diegenen die buitengewone gaven van de Heer hebben ontvangen en die er zich toe geroepen voelen om die gaven te delen, om de onmetelijke genaden die zij hebben ontvangen over anderen te laten uitstorten. Het is de haast van diegenen die in staat zijn om andermans noden boven die van zichzelf te stellen. Maria is een voorbeeld van een jonge mens die geen tijd verliest in het zoeken van aandacht of goedkeuring van anderen – zoals zo vaak gebeurt, wanneer wij afhankelijk worden van de ‘likes’ op de social media. Zij trekt erop uit om ‘connectie’ te vinden in de meest oorspronkelijke vorm: verbinding die voortkomt uit ontmoeting, delen, liefde en dienstbaarheid.

Vanaf de Aankondiging, waarna zij er voor het eerst op uit trekt om haar nicht te bezoeken, is Maria nooit opgehouden om tijd en ruimte te overbruggen om die van haar zoons en dochters te bezoeken, die haar liefhebbende hulp behoeven. Onze eigen reis, wanneer die wordt ‘bewoond’ door God, kan ons direct naar het hart leiden van elk van onze broeders en zusters. Hoeveel getuigenissen hebben we gehoord van mensen die door Maria zijn ‘bezoekt’, de Moeder Gods en ook onze Moeder! In hoeveel uithoeken van de wereld, in elke tijd – middels verschijningen en speciale genaden – heeft Maria haar volk bezocht! Er is vrijwel geen plek ter wereld die zij niet heeft bezocht. De moeder van God beweegt zich met tedere en liefhebbende zorg te midden van haar volk; zij maakt zich hun angsten en zorgen eigen. En overal waar een heiligdom, een kerk of een kapel Onze Lieve Vrouw is toegewijd, daar komen haar kinderen in grote getalen samen. Denk aan al die uitingen van volksdevotie! Pelgrimages, festiviteiten, gebeden, de verheffing van beeltenissen in huizen en zovele andere handelingen van devotie zijn tastbare voorbeelden van een vitale relatie tussen de Moeder van de Heer en haar volk, die op hun beurt elkaar bezoeken!

Een gezonde haast leidt ons altijd opwaarts en naar elkaar toe

Een gezonde haast leidt ons altijd opwaarts en naar elkaar toe. Maar er is ook een ongezonde haast, die ertoe kan leiden dat wij oppervlakkig leven en alles licht opvatten. Zonder toewijding of zorg, zonder ons werkelijk toe te leggen op hetgeen wij doen. Het is de haast van diegenen die leven, studeren, werken en een sociaal leven leiden zonder werkelijke persoonlijke toewijding. Dit kan gebeuren in intermenselijke relaties. In families, wanneer we er nooit bij stilstaan om te luisteren en tijd met andere door te brengen. In vriendschappen, wanneer we verwachten dat onze vrienden ons entertainen en onze behoeften vervullen, maar direct de andere kant op kijken als we zien dat zij problemen hebben en onze aandacht en hulp nodig hebben. Zelfs tussen verliefde stellen hebben weinigen het geduld om de ander werkelijk te leren kennen en begrijpen. We kunnen dezelfde houding hebben op school, op het werk en op andere momenten in ons dagelijks leven. Als zaken haastig worden afgehandeld, brengen ze vaak geen vrucht voort. Ze lopen het risico om onvruchtbaar en levenloos te blijven. Zoals we lezen in het Boek der Spreuken: *“De plannen van de ijverige mens brengen gewin, maar ieder die zich overhaast komt tot gebrek.”* (21:5).

Wanneer Maria aankomt bij het huis van Zacharia en Elizabeth, vindt een wonderbaarlijke ontmoeting plaats! Elizabeth zelf had al een miraculeuze interventie van God ervaren, toen Hij haar op hoge leeftijd een kind schonk. Zij zou alle reden hebben om vanaf het begin over zichzelf te praten; toch was zij niet ‘vol van zichzelf’, maar er juist op gebrand om haar jonge nicht en de vrucht van haar schoot te verwelkomen. Zodra zij Maria’s groet hoorde, was Elizabeth vervuld van de Heilige Geest. Zulke verrassingen en uitstortingen van de Geest komen wanneer wij ware gastvrijheid tonen, wanneer wij anderen, niet onszelf, in het centrum plaatsen. Wij zien dit ook in het verhaal van Zacheüs. In het Lucasevangelie lezen we dat

“Toen Jezus bij de plaats kwam, keek Hij omhoog en zei tot hem: ‘Zacheüs, klim vlug naar beneden, want vandaag moet ik in Uw huis te gast zijn.’ Zacheüs kwam snel naar beneden en ontving Hem vol blijdschap.” (Lc. 19:5-6).

Velen van ons hebben de onverwachte ervaring gehad om Jezus te ontmoeten en daarbij voor het eerst een gevoel ervaren van nabijheid en respect, een afwezigheid van vooroordelen en afkeuring, een liefhebbende blik die we nooit eerder ervoeren bij wie dan ook. Maar dat niet alleen, We hebben ons ook gerealiseerd dat het voor Jezus niet voldoende was om ons van veraf te ontwaren. Hij wilde bij ons zijn en Zijn leven met ons delen. De vreugde van deze ervaring zetten ons aan tot haast om Hem te verwelkomen, om het verlangen te voelen om bij Hem te zijn en om Hem beter te leren kennen. Elizabeth en Zacharias verwelkomden Maria en Jezus in hun huis. Laat ons van deze twee oudere mensen de betekenis van gastvrijheid leren! Vraag je ouders en grootouders, en ook de oudste leden van jullie gemeenschappen, wat het voor hen betekende om God en anderen te verwelkomen in hun levens. Je zult er voordeel aan hebben om de ervaringen te horen van hen die jou voorafgingen.

Beste jongeren, nu is de tijd om met haast erop uit te trekken, naar concrete ontmoetingen, naar werkelijke acceptatie van hen die anders zijn dan wij. Dit was het geval bij de jonge Maria en de oudere Elizabeth. Alleen zo zullen wij afstanden overbruggen – tussen generaties, sociale klassen, etnische en andere groepen - en zelfs oorlogen beëindigen. Jongeren vertegenwoordigen altijd de hoop voor nieuwe eenheid binnen onze gefragmenteerde en verdeelde familie der mensheid. Maar alleen als zij herinneringen kunnen bewaren, alleen als zij de drama’s en dromen van de ouderen zullen kunnen horen. *“Het is geen toeval dat de oorlog terug in Europa is gekomen in een tijd dat de generatie, die oorlog in de vorige eeuw heeft ervaren, aan het uitsterven is”* (boodschap voor de Wereldouderendag 2022). We hebben het verbond tussen jong en oud nodig, zodat wij de lessen uit de geschiedenis niet vergeten; we moeten alle vormen van polarisatie en extremisme, zo aanwezig in de wereld van vandaag, overkomen.

In zijn brief aan de Efeziërs kondigt de heilige Paulus aan: *“Thans echter zijt gij die eertijds veraf waart, in Christus Jezus dichtbij gekomen, door het bloed van Christus. Want Hij is onze vrede, Hij die de twee werelden één gemaakt heeft, en de scheidsmuur heeft neergehaald, door in zijn vlees de vijandschap, de wet der geboden met haar verordeningen, te vernietigen.”* (2:13-14). Jezus is te allen tijde Gods antwoord op de uitdagingen van de mensheid. En Maria draagt dit antwoord in zich als ze naar Elizabeth gaat. Het grootste geschenk van Maria aan haar oudere familielid is Jezus zelf. Zeker, de concrete hulp en bijstand die zij aanbood was heel waardevol. Maar niets had het huis van Zacharia meer met vreugde en betekenis kunnen vullen dan de aanwezigheid van Jezus in de schoot van de Heilige Maagd, nu het tabernakel van de levende God. Daar, in dat heuvelland hield Jezus, puur door zijn aanwezigheid en zonder een woord te zeggen, zijn eerste ‘bergrede’. In stilte verkondigde Hij de zaligheid van de warmen en de nederigen, die vertrouwen op de barmhartigheid van God.

Mijn boodschap aan jullie, beste jongeren, de grote boodschap aan de Kerk toevertrouwd om uit te dragen, is Jezus! Ja, hijzelf, Zijn oneindige liefde voor ieder van ons, zijn heil en het nieuwe leven dat hij ons schonk. En Maria is ons voorbeeld; zij toont ons hoe we dit immense geschenk in ons leven kunnen verwelkomen en aan anderen kunnen doorgeven, zodat we op onze beurt dragers worden van Christus, Zijn barmhartige liefde, zijn genereuze dienstbaarheid aan de verwonde mensheid.

Allemaal samen naar Lissabon!

Maria was een jonge vrouw - zoals velen van jullie. Ze was een van ons. De Italiaanse bisschop Tonino Bello richtte het volgende gebed tot haar: *“Heilige Maria [...], we weten heel goed dat u voorbestemd was om de volle zee te bevaren. Maar als we u afsmecken om dicht onder de kust te varen, is dat niet omdat we u willen inperken tot onze eigen kleine vaarwateren. We doen het opdat wij, u aanschouwende zo dichtbij de kusten van onze ontmoediging, kunnen beseffen dat wij, net als u, geroepen zijn om de oceanen der vrijheid te bevaren”* (Maria donna dei nostri giorni, San Paolo, Cinisello Balsamo 2012 , 12-13).

Zoals ik mij herinnerde in de eerste boodschap van deze trilogie, vertrokken veel jonge mensen in de 15e en 16e eeuw – waaronder veel missionarissen – vanuit Portugal naar onbekende werelden, ook om hun ervaringen met Jezus te delen met andere volkeren en naties (zie Boodschap voor Wereldjongerendag 2020). En het is aan dit land dat Maria aan het begin van de 20e eeuw een speciaal bezoek wilde brengen, toen zij vanuit Fatima aan alle generaties de krachtige en overweldigende boodschap van Gods liefde verkondigde, oproepend tot bekering en ware vrijheid. Ik herhaal mijn hartelijke uitnodiging aan ieder van jullie om deel te nemen aan de grote intercontinentale pelgrimstocht van jonge mensen, die volgend jaar augustus zijn hoogtepunt zal bereiken met de Wereldjongerendagen in Lissabon. En ik herinner jullie eraan dat we op 20 november, Hoogfeest van Christus Koning, Wereldjongerendag zullen vieren in de plaatselijke kerken over de hele wereld. In dit opzicht kan het recente document van het Dicasterie voor de Leken, het Gezin en het Leven *‘Pastorale Richtlijnen voor de Viering van Wereldjongerendagen in de Lokale Kerken’* een grote hulp zijn voor ieder die betrokken is bij het jongerenwerk.

Beste jongeren, het is mijn droom dat jullie bij de Wereldjongerendagen opnieuw de vreugde zullen ervaren van de ontmoeting met God en met jullie broeders en zusters. Na lange periodes van afstand en isolement zullen we in Lissabon - met Gods hulp - samen de vreugde herontdekken van de broederlijke omhelzing tussen volkeren en generaties, de omhelzing van de verzoening en de vrede, de omhelzing van een nieuwe missionaire broederschap! Moge de Heilige Geest in jullie harten het verlangen aanwakkeren om op te staan en om samen - synodaal - op te trekken en valse grenzen te overwinnen. De tijd om op te staan is nu! Laten we snel opstaan! En laten wij, net als Maria, Jezus in ons dragen om Hem met iedereen te delen! Blijf in deze mooie tijd van je leven vooruitgaan en verwerp niet wat de Heilige Geest in je kan doen! Van harte zegen ik je dromen en je stappen.

Rome, Sint-Jan van Lateranen, 15 augustus 2022, Hoogfeest van Hemelvaart.

FRANCISCUS